

TANTOLUNDEN

Program för upprustning

DEL 2 YTSKIKT OCH UTRUSTNING - INVENTERING, ANALYS OCH MÅLBILD

Södermalms stadsdelsförvaltning 2022

**Stockholms
stad**

TANTOLUNDEN | SÖDERMALM | STOCKHOLM

Program för upprustning 2022-04-08

BESTÄLLARE

Södermalms stadsdelsförvaltning genom Karin Mehli, landskapsarkitekt och projektledare

REFERENSPERSONER

Carina Herdin Ringstedt, parkingenjör

Daniel Hofling, byggnadsantikvarie, Stockholms stadsmuseum

UPPDRAGET HAR UTFÖRTS AV

Pia Englund, uppdragsansvarig landskapsarkitekt, Tengbom

Lisa Sundström, byggnadsantikvarie, certifierad sakkunnig kontrollant av kulturvärden - K, Tengbom

Karin Manberger, handläggande landskapsarkitekt, Tengbom

Wille Helmbold, medverkande landskapsarkitekt, Tengbom

Nathalie Gransten, praktikant landskapsarkitekt, SLU

Anna Koffmann, ekolog och GIS-expert, CALLUNA

Magnus Tuvendal, specialist ekosystemtjänster, CALLUNA

FOTO

Tengbom om inget annat anges.

FOTO OMSLAG

Tantolunden i juni, 2021.

Tengbomgruppen ab

Katarinavägen 15

Box 1230

111 82 Stockholm

telefon: 08-412 52 00

www.tengbom.se

org.nr. 56329-9113

DEL 1	INNEHÅLL	
	INLEDNING	4
	STADENS STRATEGISKA DOKUMENT OCH KULTURHISTORISKT FÖRFATTNINGSSKYDD	6
	HISTORIK	12
	ÖVERGRIPANDE TIDSLAGER	26
	KARTÖVERLAGRING URSPRUNGLIG PARKUTBREDNING, PARKENTRÉER, PARKVÄGAR.....	27
	ANALYS URSPRUNGLIG PARKUTBREDNING, PARKENTRÉER, PARKVÄGAR	28
	KULTURHISTORISKA VÄRDEN, VÄRDEBÄRANDE KARAKTÄRSDRAG	29
	KULTURHISTORISKA FÖRHÅLLNINGSSÄTT	30
	KÄLLOR	32
DEL 2	KORTFATTAD HISTORIK SAMMANFATTNING DEL 1.....	36
	MEDBORGARDIALOG OCH TRYGGHETSVANDRING HÖSTEN 2021	38
	KARTA DIALOG.....	39
	ENTRÉER	40
	GÅNGVÄGAR	46
	RÄNNDALAR OCH DAGVATTEN	50
	KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT.....	54
	BELYSNING	60
	MÖBLERING OCH SKYLtar	64
	LEK, IDROTT OCH AKTIVITET	68
	KÄLLOR	72
DEL 3	GRÖNSTRUKTUR - INLEDNING	76
	TRÄDSKIKTET	79
	VEGETATIONSKARAKTÄRER	85
	VEGETATIONSKARAKTÄRERER - DELOMRÅDEN	88
	VEGETATIONSKARAKTÄRER - EKOLOGI OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	105
	STÖDÅTGÄRDER - EKOLOGI	110
	EKOSYSTEMTJÄNSTER.....	112
	SLUTSATSER KULTURMILJÖ - KULTURHISTORISKT FÖRHÅLLNINGSSÄTT	116
	SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE	117
	SLUTSATER EKOLOGI KOPPLAT TILL PARKPLANEN	119
	KÄLLOR	120
BILAGOR		
	DIALOG	
	VÅRDA BEVARA UTVECKLA	

KORTFATTAD HISTORIK SAMMANFATTNING DEL 1

SAMMANFATTNING

Tantolunden på Södermalm är en stadens bergsparker av stor betydelse för Stockholms parkhistoria och gröna karaktär.

Parken anlades vid 1800-talets slut i ett bergigt område på västra Södermalm som kom att kallas för Tantolunden. Tantolunden planerades utifrån Albert Lindhagens plan som innefattade att otillgängliga bergsområden sparades ut för att anläggas som stadsparker i syfte att försköna staden och förbättra sociala förhållanden.

Tantolunden gestaltades som en romantisk landskapspark liksom Södermalms andra stora bergspark, Vitbergsparken. Alfred Medin, Stockholms första stadsträdgårdsmästare, utformade parken med slingrande grusade gångar som följde den naturligt kuperade terrängen upp till en utsiktsplats. Under 1880-talet planterades över 2.000 träd, huvudsakligen inhemska arter som idag är uppväxta och har skapat en lummig park med stora uppväxta träd.

Parkens västliga delar bibehölls som naturmark där man idag kan uppleva Södermalms naturliga bergiga hållmark med låg växtlighet och en av stadens mest storslagna utsikter.

Parken gestaltades utifrån ett medvetet förhållnings-sätt att ge parken en naturligt intryck med planterade inhemska träd, ängslikande öppna ytor och vackra utblickar.

I Tanto, liksom i stadens övriga parker, anlades från

sekelskiftet 1900 lekplatser och anordnades för olika aktiviteter för att tillgodose stadsbornas behov av rekreation och friluftsliv. I parken anlades efterhand lekplaner, skid- och pulkabackar, skridskobana, musikpaviljong, en friluftsteater och en servering. Många av aktiviteterna i Tantolunden finns inte längre kvar utan domineras av den stora fotbollsplan som anlagts på en av parkens tidigare lekplaner. Karaktärsskapande för Tantolunden är även de kolonilotter med kolonistugor som anlagts i de branta sluttningarna kring Tantolundens västra delar.

Tantolunden har stora kulturhistoriska värden som en bevarad stadspark från 1800-talets slut och även som ett viktigt grönt inslag i stadsbilden.

Parkens skötsel har under senare år förenklats vilket medfört att parkens växtlighet har behov av slyröjning och översyn av träd. Stadens expansion och ovarsamma förändringar i parken utkanter, särskilt mot spåren och Ringvägen, har medfört att parken även har behov av upprustning och utveckling av parkentréer och markplanering av ytor mot omgivande vägar och områden. All planering och åtgärder ska utformas och utföras med stor hänsyn till parkens kulturhistoriska värden och särdrag.

Ritning förslag till parkanläggning i Tantolunden 1886. Vegetationen har planterats i grupper vid gångvägarnas korsningar och lämnat kvarterens inre med fria gräsytor. Ritning: Stockholms Stadsarkiv

Idag är bergsparken Tantolundens öppna och mjukt formade gräsytor ett av parkens kännetecken. Gräsyterna är som ett golv, som framhäver de stora parkträden.

MEDBORGARDIALOG OCH TRYGGHETSVANDRING HÖSTEN 2021

TRYGGHETSVANDRING

I november 2021 genomförde stadsdelsförvaltningen en trygghetsvandring tillsammans med närpolisen.

Tantolundens historiska parkdel har låg brottsstatistik enligt närpolisen. I verkligheten inträffar inte fler incidenter än på övriga Södermalm och betydligt färre än närmre Hornstull. Trots det upplevs delar av Tantolunden som otrygg och mörk av allmänheten. De senaste åren har stadsdelsförvaltningen också märkt av ett ökat antal anmälningar och samtal kring incidenter i intilliggande kolonistugor.

En förklaring till ökat antal incidenter kan enligt närpolisen bero på att de frekvent patrullerar de nedre delarna av Tanto (Tantobadet, strandpromenaden och Drakenbergsparken), både civilt och i uniform. Staden har också ökat sitt trygghetsarbete i de nedre delarna med hjälp av ordningsvakter sommartid. Det har gjort att en del oönskade aktiviteter och stök istället har flyttat upp till Tantobergets vändplan och bergssidor.

Närpolisen välkomnar ett större och bredare genomflöde av parkbesökare upp till Tantoberget. De ser positivt på idén att aktivera vändplanen och skapa en målpunkt med större nyttjandegrad under sommarhalvåret. De ser också positivt på idén att skapa en bättre gångförbindelse mellan nedre Tanto/Tantobadet och Tantotoppen. En förbättrad belysning längs Tantolundsvägen skulle också öka tryggheten

MEDBORGARDIALOG

Dialogen genomfördes lördagen 9 oktober 2021. Tre landskapsarkitekter från Tengbom och en landskapsarkitekt från Södermalms stadsdelsförvaltning besökte Tantolunden mellan kl 10-14 och samtalade med besökare på fyra olika platser (se karta sid 75).

Vid dialogtillfället fanns ett frågebatteri framtaget med frågor om upplevelsen och användning av parken inom aktuellt område för programmet.

En karta över området fanns också med där de tillfrågade fick märka ut platser de gillar och ogillar och ett resonemang kring detta fördes med de tillfrågade. Nedan är en sammanfattning av de kvalitéer som lyftes. För dialogen i sin helhet se bilaga.

grönskan
grönt och fint
oas
stort och grönt, skog

natur
de stora träderna
en stor fri park

att det inte är så ordnat

närheten hemifrån
de böljande kullarna

variationen i parken
närhet till vatten

andningshål

komma bort från stressen
lugnet

bilfritt

tantoberget, dold oas
ingen som "hetscyklar"

SLUTSATSER

Parkens stora kvalitet är grönskan och den stora skalan, d.v.s. parkens storlek och fria läge i staden. Att vårda/värna karaktären av grön oas och grönt vardagsrum är viktigt.

Många parkbesökare återvänder regelbundet till Tantolunden för att vandra genom parken och det gör att stråken har många "ögon" på sig. Hundägarna är en viktig kategori att värna om, då de rör sig i parken även efter mörkrets inbrott. Det är främst de högre liggande partierna som upplevs otrygga. Det finns behov finns av trygghetsskapande åtgärder med fokus på Tantobergets utkiksplats, men även Tantolundens rundel på höjden.

Den lilla Tågparken är väl använd året om av mindre barn, men de oprogrammerade ytorna och närheten till naturupplevelser ger stora lek- och upplevelsevärden för både förskole- och skolgrupper.

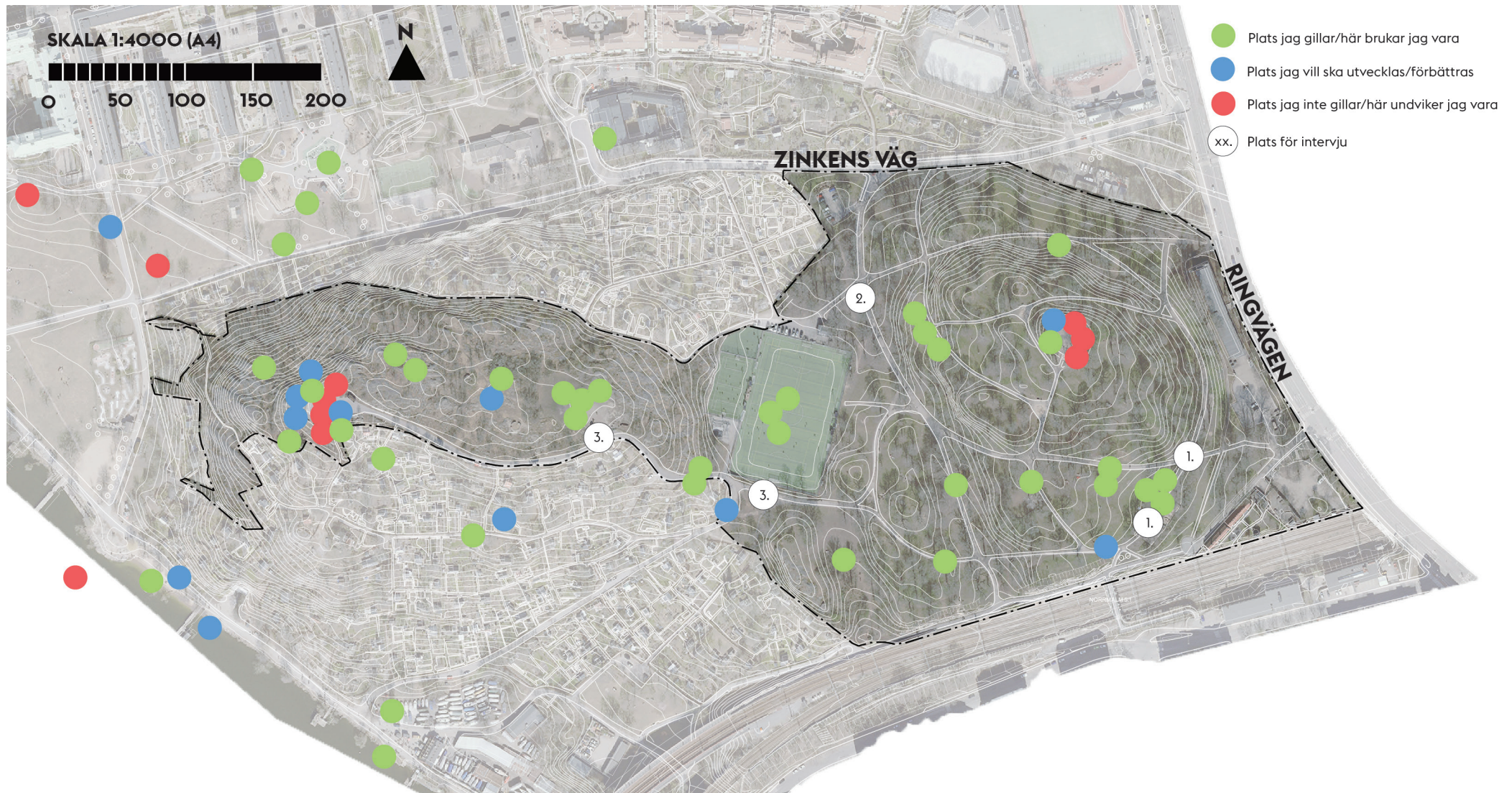
Tantos bollplan är en självskriven målpunkt med besökare från hela Storstockholm.

Något som drar besökare till toppen/topparna av positiv karaktär önskas. Det kan vara en tillkommande aktivitet och/eller ihop med servering.

Sittplatser, papperskorgar, belysning/tillgänglighet (räcken branta partier) behöver ses över generellt.

Barnperspektivet behöver kompletteras. Det saknas input från tonåringar och unga vuxna, då de yngre barnen inte kom till tals själva under dialogtillfället. För att fånga dessa gruppers behov kan fler dialoger behövas längre fram i processen.

KARTA DIALOG

ENTRÉER

INVENTERING

Sammantaget finns det åtta parkentréer in till Tantolunden från omgivande gator och GC-stråk och ytterligare åtta, smalare entréer från koloniträdgårdsområdenas gränder längs Tantobergets sidor. Parkentréerna består av asfalterade och mjukt slingrande gångvägar med olika bredd och lutning. Entréerna annonseras inte utöver att besökaren känner av höjdskillnaden samt presenteras för såväl berg som stora träd och sluttande gräsytor. Orienteringsskyltar och ett tydligt anslag saknas. Vissa entréer är dåligt upplysta, vilket redovisas på karta belysning.

ANALYS

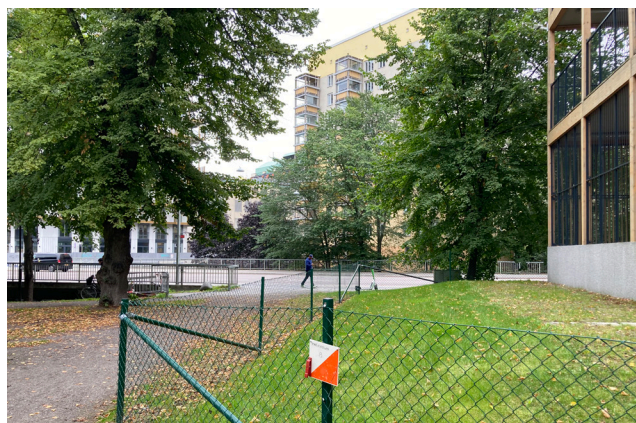
Historiskt sett, saknade parkentréerna inbördes hierarki; de var alla lika viktiga eller lika lågmälda till sin karaktär och mynnade i en trottoar/grusad bård utmed Tantolundens kant. Siktlinjen låg långt fram och ledde blicken över ett krön eller bakom en dunge.

Idag har både stadsbilden med markanta höga hus inpå parken, eftergifter för parkeringsbehov och infrastruktursatsning för järnväg inkräktat upplevelsemässigt på Tantolundens yttre parkrum. Detta har även medfört att parkentréerna upplevs väl anonyma. Att stärka entréerna kan bidra till att öka parkens funktion som en viktig del i stadsväven och bjuda in fler besökare.

En av parkens huvudentréer, från Ringvägen via Ekermans gränd (1.) upplevs som särskilt bristfällig i den mening att den är tillbakadragen från gatan, och leder över en bro med alltför smal trottoar. Dessutom har entrén en otydlig, utflytande gräns

Bilden visar entréförhållanden vid Ringvägen. (1.) Parkentréns läge är otydlig, då den korsas av parkeringsinfarter på båda sidor samt ett regionalt cykelstråk utmed Ekermans gränd. Elsparkcyklar står parkerade i parken.

Bilden illustrerar hur otydlig och utflytande parkentrén (2.) upplevs från Ringvägen och hur paviljongbyggnaden privatiserar parkmark genom sitt näststängsel. En tydligare gestaltning är önskvärd här.

Bilden visar samma entré (1.) sett från gångstråket ner mot Ringvägen. Infarten till husvagnsparkeringen till höger i bild. Trottoaren vid stenbrons sida mynnar ut i ingenting.

Bilden är tagen från andra sidan av trottoaren över Ringvägen mot parkeringen och paviljongbyggnaden nära den indragna entrén in mot Ekermans gränd. (1.) Bilden visar att Ringvägens högre höjd gör den indragna parkentrén in mot Ekermans gränd och gångstråkets vidare sträckning är svår att uppfatta från gaturummet.

ENTRÉER

ENTRÉER

från gångvägen och korsande angöring för infart till parkering, respektive till husvagnsparkeringen vid f.d. Tantogården. Säkerhetsracket p.g.a. höjdskillnaden på brons sida nära Ringvägen slutar abrupt och uppfyller inte stadens tillgänglighetskrav. Allt som allt behöver fotgängare forcera en rörig trafiksituation, vilket än mer förstärks av att det regionala cykelstråket från Ekermans gränd som mynnar i Ringvägen, d.v.s. korsande cyklister och mopeder kommer i hög fart. Parkeringen ligger på den yta som tidigare utgjorde en lekplan och som då annonserade en av Tantolundens viktigaste funktioner; att främja fri lek och rörelse bland unga.

Parkentrén från Ringvägen närmast Zinkensdamms IP **(2.)** har nästan helt tappat sin status som historisk parkentré, då den ligger dold bakom paviljongens stängsel och intill en discgolfbur. Konsekvensen är att entrén är underordnad, trots det strategiska läget.

Parkentrén från Zinkens väg **(3.)** som de flesta besökare nyttjar för att nå bollplanen upplevs heller inte som en värdig entré, då parkvägens stora bredd gör att den faller ur upplevelsemässigt. Zinkens väg saknar här trottoar mot Tantolunden, vilket ger ett slitet intryck på gräset utmed körbanan. Denna parkentré nyttjas som infart till kolonisternas lilla parkering, men som tyvärr även för in annan trafik i parken.

De entréer **(4.)** som mynnar från södra delen av Tantolunden i GC-stråket utmed järnvägen överensstämmer inte med det historiska läget utan består av "stumpar" av tidigare gångvägars dragning, som på en kort sträcka behöver ta upp stor lutning för

att möta GC-stråket. Dessa kopplingar uppfyller inte tillgänglighetskrav och är svåra vintertid att nyttja för äldre och barnvagnsföräldrar, då de saknar handledare. Besökare "ramlar" ut på pendelstråket och från stråket sett, är det svårt att se parkbesökarna/fotgängarna, vilket riskerar att leda till en trafikosäker situation. Likaså gunnebostängslet drar ner intrycket. Här saknas även vägledning om Tantolundens existens och vart gångvägen leder.

De besökare som kommer via Tantolundsvägen **(5.)** gör det via en bred, körbar parkväg som nyttjas av lastbilar upp till sandsilon på toppen. Här finns ingen given punkt som idag markeras som parkentré, utan vägen löper vidare upp mot vändplanen. Vilken betydelse denna entré ska ha framöver, får utredas med hänsyn till trafiksäkerhet och parkupplevelse med målet att styra undan oönskad trafik.

Det är mycket populärt att vandra genom koloniträdgårdsområdena upp mot Tantoberget. De röda spjälstaketen är en karaktärsbildande enhet, som skiljer ur sig från bergsparkens parkrum. Öppningar i staketet och vyer ner utgör entréer till de smala gångar som leder ner från bl.a. Tantolundsvägen. Gångvägarna är namngivna, skyltade och lätta att hitta. Den kombinerade trapp- och grusade gångvägen, Jappstigen **(6.)** har både handledare och parkbelysning. Vyn vägleder och bjuder in flanörer att sila ner mellan de omgärdade koloniträdgårdarna.

En mer undanskymd entré är Hallonstigens **(7.)**, där både det tillbakadragna läget, den höga och lummiga grönskan och frånvaro av anslutande parkväg gör att den blir svår att hitta.

Bilden visar Tantolundens anslutning mot GC-bron över spåren, intill entré **(4c.)** Parkrummet sluts inte mot gångvägen, vilket ger ett hårt möte med bebyggelsen på andra sidan av spåren.

Bilden visar samma parkentré **(4c.)**, men i motsatt riktning, från GC-stråket mot Tantolunden. Entrén består av två asfalterade gångar, som sluttar starkt ut mot det höga flödet av snabbcyklande pendlare.

ENTRÉER

Vy vrån Årstabron mot parkentré **(4a)**. Längs med spårområdet slutar Tantolundens entréer abrupt i gång- och cykelvägens breda asfalt, hårda bergskärningar och stängsel.

Sliten och otydlig parkentré med skräpkorg och soffa i förgrunden och anslutning till den andra parkentrén från Zinkens väg i fonden **(3.)** Entrén utgörs av en körbar väg utan anslutande trottoarer, där besökare genar över gräsmattan och vägbanan.

Exempel på en smal och undanskynd entré vid Hallonstigen från koloniområdet till parken. **(7)**

Denna entré via Julia Ceasars väg genom koloniområdet upplevs som lätt att hitta. Den är skyltad och sikten är öppen mot öppningen i staketet. **(8.)**

Jappstigen från Tantolundsvägen ner mot Årstaviken består av trätrappor och en smal grusväg. **(6).**

Bilden visar hur en stig från Tantoberget har trampats upp över både gräsytor och hållar. Nedanför den kommer ett brant, där det blir svårt att ta sig fram.

ENTRÉER

Nerifrån Tanto strandpromenad (Hornstulls strand) upp mot bergsparken är orienteringen sämre, vilket begränsar dessa entréers allmänna funktion.

MÅLBILD

Tantolundens entréer och entréområden ska vara inbjudande, välskötta, väl upplysta och förtydligas genom skyltning och en konsekvent gestaltning av gränsen mellan gatumark/trottoar och parkmark. Det kräver en samordning mellan stadens förvaltningar.

Ett större tag fordras för att återföra ytorna till inbjudande entréer till parken. Ett fördjupat program för entréer tas fram med fokus på entrén från Ringvägen vid Ekermans gränd **(1.)**, entrén från Ringvägen i nordöstra delen **(2.)**, entrén från Zinkens väg in mot Alfred Medins väg **(3.)** och entrén i sydväst från koloniträdgårdsområdet **(5.)**.

Programmet ska även inkludera nya skyltar för att stärka orienteringen genom parken. Dessa ska följa Stockholms skyltprograms gestaltungsprinciper.

Belysning kan tillåtas bli mer platsspecifik för entréer, se vidare avsnitt kring belysning.

Bilden visar hur oklart det planskilda stråket vid Maria Bangata/Ringvägen kopplar mot en av Tantolundens historiska entréer **(2.)**.

GÅNGVÄGAR

INVENTERING

Vid inventeringen av gångvägarna har två typer av material identifierats och en indelning i två storlekar på gångvägarna har gjorts. Det är gångvägar som är 3 meter eller bredare respektive mindre än 3 meter i bredd. De som är 3 meter eller mer kan anses körbara. Parkens gångvägar klassas som parkmark och är endast till för mindre skötselfordon.

Gångvägarnas dragning följer till stora delar höjdkurvorna liksom den ursprungliga planen och slingrar sig längs med höjderna upp till den topp som tidigare fungerat som utsiktsplats men som idag är igenvuxen.

Där terrängen stiger kraftigt lutar också gångarna i sidled.

När det gäller material i gångsystemen är det grus respektive asfalt som återfinns. Asfalt är det dominerande materialet för gångvägarna i parken och det är synbart att flera justeringar av asfaltsöverbyggnaden gjorts då det på flera håll finns stora nivåskillnader mellan gångvägens överyta och anslutande mark och rännalar.

Mot Tantoberget i väster leder främst den körbara vägen för lastfordon upp till en stor vändplan där utsikt finns över Årstaviken. Här är berget kraftigt kuperat och ansluter till kolonistugorna. Det finns en smal anslutning mellan kolonistugorna som leder ner mot Tantolundens strand men den är lite dold. I den branta slänten norrut mot Tantobadet finns upptrampade stigar. Vid dialogtillfället framkom att denna del

används för terrängträning. Det har också framkommit att drogproblematik förekommer vid bergsslutningen och på vändplanen.

ANALYS

En översyn av asfaltsytna bör göras generellt för Tantolunden då det är lappat och lagat i omgångar med efterföljande problematik kring nivåskillnader mot anslutningar. Genom en sammanhållen översyn och upprustning av ytorna kan man få till en bättre funktion på ytorna och undvika snubbelkanter samt få olika delar att bättre hänga samman.

Man bör i samband med detta också fundera kring vilka gångstråk som ska bestå av grus respektive asfalt. Idag är det svårt förstå den indelning som finns. Om det finns en historisk koppling till grusade gångvägar bör det undersökas om det går att återställas till delar givet att det inte blir en konflikt med dagens funktioner, behov och drift.

Även om gångvägarna följer höjdkurvorna finns kopplingar på tvären och bitvis branta partier som skulle behöva kompletteras med handledarräcken.

För att undvika att parkytorna körs sönder bör man se över systemet för bommar där bredare vägar leder in i parken. Dels vid uppfarten mot fotbollsplanen och dels vid uppfarten mot vändplanen på Tantoberget (se karta körvägar, parkering och impediment.)

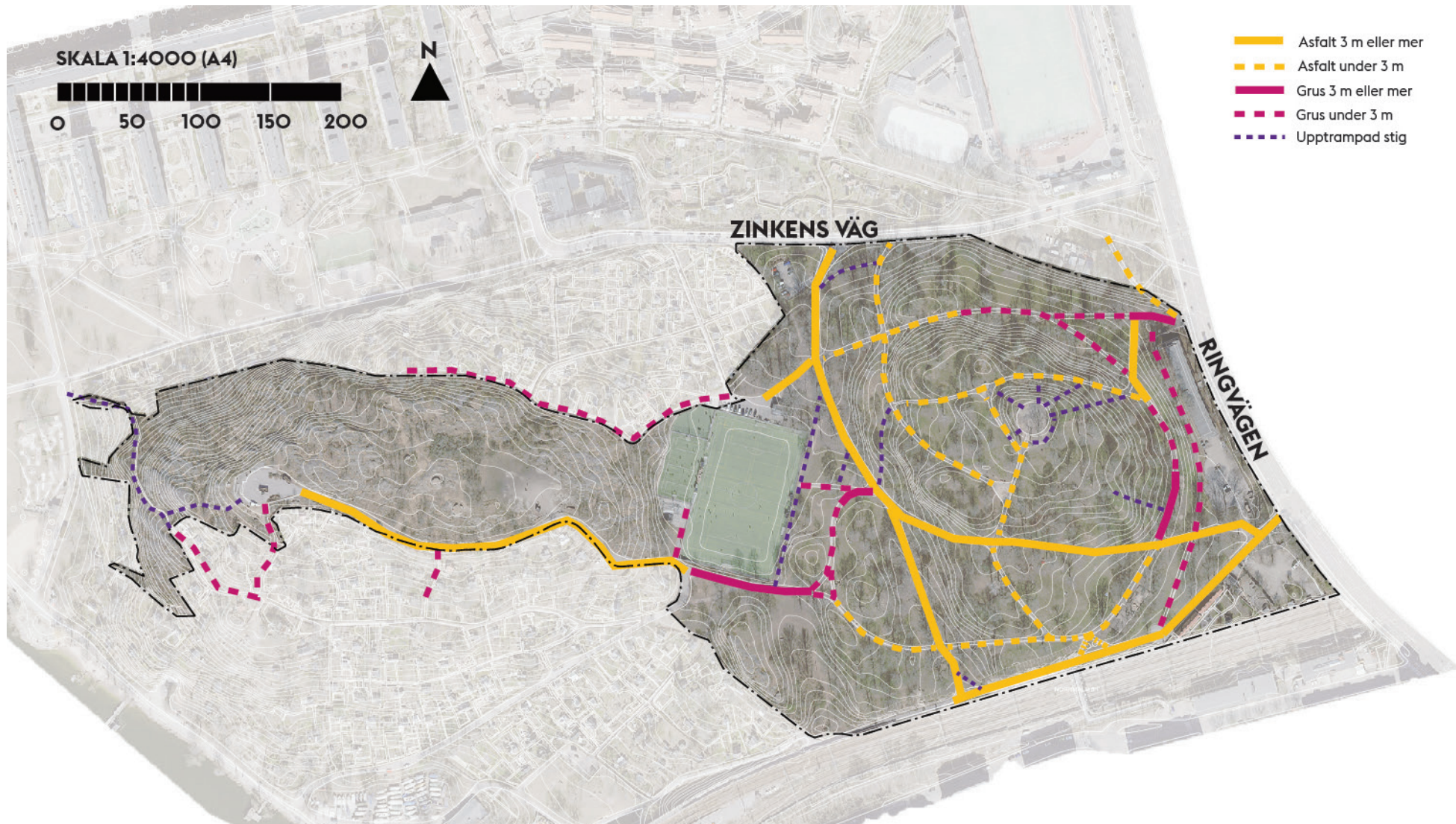

Gångvägarna slingrar sig längs höjdkurvorna i Tantolunden. Asfalt dominerar men det finns även gångvägar av grus. I bilden syns båda materialen.

Asfalt på Tantolundens gångvägar har lagats och byggts på i omgångar utan att göras om från grunden. Därav finns på sina håll stora nivåskillnader mot anslutande mark.

GÅNGVÄGAR

GÅNGVÄGAR

Mötet mellan grus- och asfalterade gångvägar behöver omhändertas.

Bilden visar ett tråkigt exempel på hur anslutande trappa inte mynnar i gångvägen på ett genomtänkt sätt, utan upplevs som trasigt och slitet. Ojämnheten innebär dessutom en säkerhetsrisk.

Bilden visar ett vackert exempel på hur mjukt gångvägarna följer terrängen.

GÅNGVÄGAR

MÅLBILD

Samordning med Trafikkontoret kvarstår för underhåll av de gångvägar som används som körvägar.

Ett enhetligt koncept med gestaltungsprinciper för upprustning av gångvägar, rännalar, räcken och möblering tas fram utifrån parkens kulturhistoriska värden, men med hänsyn till körvägarnas funktion och för att uppfylla tillgänglighetskrav.

Samtliga historiska gångvägar i Tantolunden bör ges rännalar i natursten på båda sidor av vägkanten. Se vidare avsnitt rännalar, sid 54. Rännalarna ges den bredd som anslutning mot grönytan kräver och höjdsättning ser över med syfte att rusta upp rännalarnas lägen och anslutningar mot gångbana i kanter på ett följsamt sätt.

Parkvägarnas organiska slingrande struktur värnas och de med ursprunglig grusbeläggning behålls.

Mötet mellan grus- och asfalterade gångvägar omhändertas. Sandlådor med stenkant i mitten av gångvägarna tas bort och ersätts eventuellt med planteringar eller annan funktion.

Rådande bredder på gångvägarna behålls.

Parkentrén som mynnar vid Ekermans gränds vändplan tar stöd i bebyggelsens kulturhistoriska karaktär och i det gröna parkrum man möter, men hierarkin i gångvägnätet är oklar här.

En grusad smalare gångväg i kanten av Tanto norra koloniträdgårdsområde.

I motljus kan ojämnheter och hål i asfalten p.g.a. att tunga fordon har trafikerat ytan innebära en säkerhetsrisk, då fotgängarna riskerar att snubbla.

RÄNNDALAR OCH DAGVATTEN

INVENTERING

Tantolundens kuperade terräng och med många berg i dagen och ytliga flöden krävde tidigt ett genomtänkt system med stensatta rännalar på båda sidor av gångvägarna för att hålla gångbanan torr och halkfri. Rännalar syns på flera historiska foton (se del 1). Idag upplevs rännalarnas gestaltning som brokig och som ett lappverk av olika lösningar genom åren. På vissa ställen har tidigare rännalar försvunnit och brunnar har satt igen, varpå delar av gångbanorna är särskilt isiga vintertid.

Från Tantobergets hållmark strömmar mycket vatten vid skyfall. När vattnet hittar sin väg ner, resulterar det i översvämningar i koloniträdgårdsområdet och ger upphov till stora, ibland direkt farliga istappar mot bergssidorna nära där parkbesökare passerar. På kartan på nästa sida visas särskilt problematiska områden, sett till där stora vattenmängder ger upphov till klagomål och oro från allmänheten.

Vid inventeringen av rännalarna har tre typer av material identifierats: betongsten, storgatsten och kullersten. Rännalarna ligger i huvudsak i kanten mellan de slingrande gångvägarna och anslutande gräs- och naturmarksytor.

Som inventeringskartan antyder domineras rännalarna av sten, i huvudsak storgatsten. Kullersten upptäcktes på några platser men är delvis dold. Kullerstenen är troligtvis det ursprungliga materialet och mer kan finnas dold under gräsytor och senare påbyggnader i anslutning till gångvägarna.

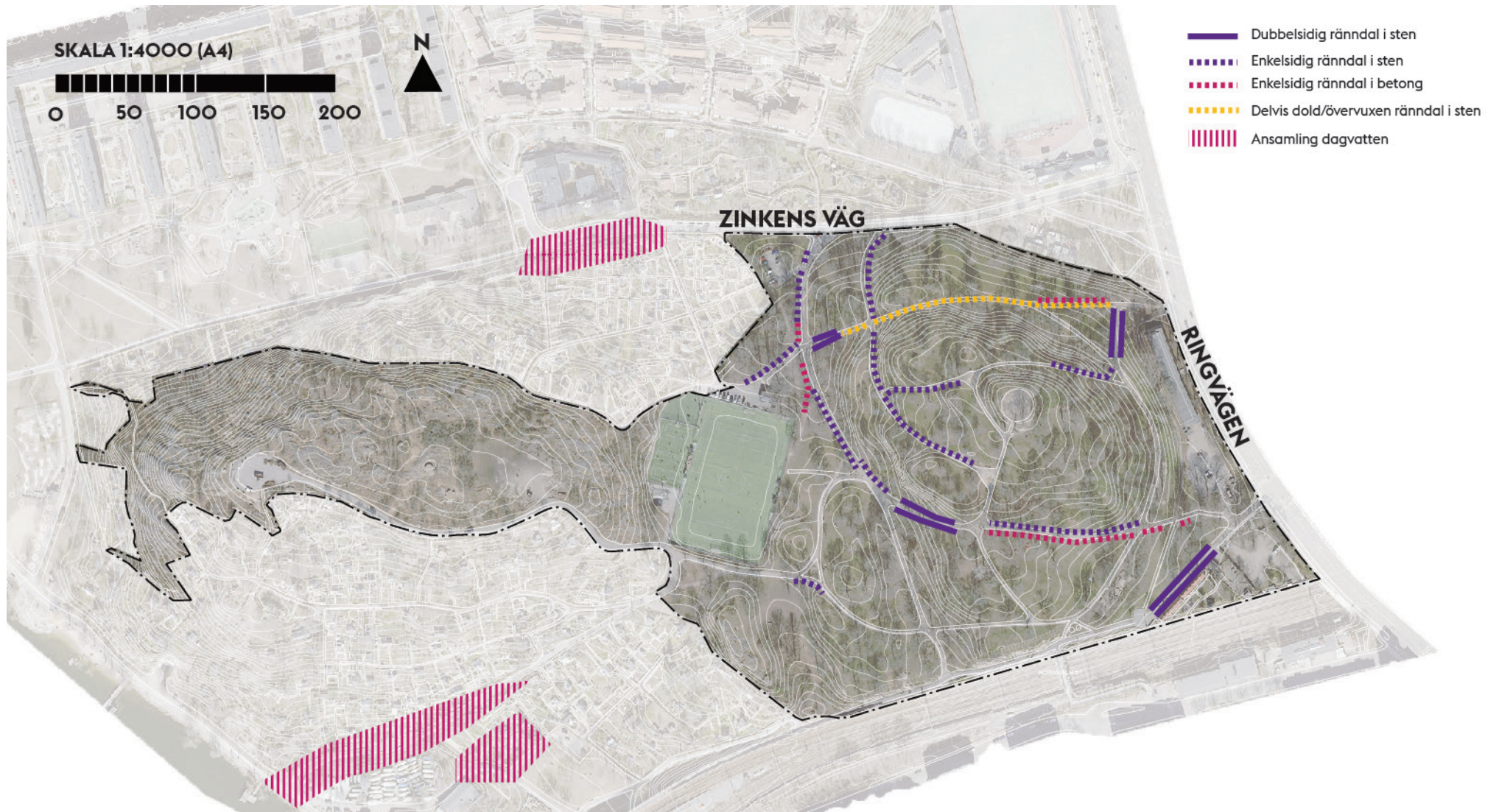

Vinterbilden visar hur isen bildar ett täcke på marken och har frusit i rännalen, men hur den högre liggande gångvägen fortfarande är torr.

Bilden visar följden av stora regnflöden på vintern. Nedanför Tantoberget har stora istappar bildats, som hänger ut över bergskanten. Marken intill är rena isbanor. Det är viktigt att se till att inte istapparna kan skada någon. För andra är de vackra att betrakta.

RÄNNDALAR OCH DAGVATTEN

RÄNNDALAR OCH DAGVATTEN

Tantolundsvägen saknar rännalar på sträckan upp mot toppen. Här behöver dagvatten tas om hand. Anläggande av rännalar kan vara en del av lösningen.

På bilden syns hur gångvägen i asfalt ligger upphöjt i förhållande till rännalen i storgatsten. Asfaltkanten är brant och man riskerar att snubbla om man trampar fel.

Bilden visar ett parti där rännalen slutar och gräset har etablerat sig på gångvägens ena sida.

Bilden visar att Ekermans gränd har rännalar på båda sidor.

Bilden exemplifierar hur ogräs växer upp i en ränndal av storgatsten i Tantolunden efter eftersatt ogrärensning av rännalarna.

Bilden visar en trasig ränndal i betong, som bör bytas ut till en ränndal i natursten.

RÄNNDALAR OCH DAGVATTEN

Bilden visar en rännal i gatsten på ena sidan av gångvägen, men inte på den andra sidan. Framöver bör rännalar tillkomma på båda sidor av gångvägarna.

Bilden visar en äldre rännal med kullsten itill höger och en yngre rännal av gatsten till vänster.

Ränndalarna följer de slingrande gångvägarna ibland enkelsidigt och ibland dubbelsidigt. Kvalitén varierar på material och framförallt ränndalarna av betongsten är slitna och har satt sig och spruckit på många håll. Där det saknas rännalar mellan rännalslöpen kan det ha funnits rännalar tidigare. Åtminstone är det tydligt att vatten rinner på ytan i dagsläget då framstickande rör och grus som har eroderat är synligt på flera håll.

Ränndalarna ligger på ganska många delar av parken försänkta i relation till gångytorna. Detta gäller gångytorna av asfalt där asfalten har byggts på men ränndalarna ligger kvar i sitt ursprungliga läge. Generellt är det längs gångstråken med asfalt som det finns rännalar. Endast längs en sträckning med grus i norra delen av parken finns det en rännal. Denna är i kullersten som delvis är övervuxen.

ANALYS

Med minskat antal träd i parken och med den ökade mängden nederbörd p.g.a. klimatförändringar, så ökar än mer behovet av att fördela, fördröja dagvattenflödena samt fånga upp vattnet i lågpunkterna.

En sammanfattning av ränndalarnas status är att det behövs en total översyn och upprustning. Många av ränndalarna är trasiga, saknas till delar och ligger försänkta bredvid gångvägarna. Risker finns för personskador. Tillgängligsmässigt är det dessutom svårt att nå en parksoffa som står bakom en skadad rännal. Likaså försvåras skötseln om löv, skräp och annat driver ner, varpå brunnarna lättare sätter igen.

MÅLBILD

En dagvatten- och skyfallsutredning bör göras som behandlar flödena från Tantoberget och den historiska delen av Tantolunden samt vattnets fortsatta väg i problematiska punkter intill kolonioträdgårdsområdena och Tantos flackare parkdelar. Därefter får lösningar förfinas med fler brunnar, upprustning av befintliga rännalar, eventuella stenkistor under mark och andra alternativ, lämpliga efter situation och plats.

Ett fördjupat program för rännalar bör tas fram.

Vid en framtida upprustning bör omsorg läggas på att ta upp höjdskillnader mot anslutande mark med rännalarnas utformning. Rännalar i natursten eftersträvas, företrädesvis 3-5 rader storgatsten, lagda i förband för att få en helhet, bättre hållbarhet och mer historisk korrekt koppling till parkens ursprungliga material. Det är svårt veta hur många rännalar som egentligen är ursprungliga men de som är i betong kan uteslutas. Möjligen kan antas att den kullerstensrännan som löper i norra delen är ursprunglig. Befintliga historiska rännalar ska bevaras och återbrukas inom parken.

En konsekvent gestaltning för gångsystemen där ränndalarna, möbleringen och gångvägarna samgestaltas är att rekommendera. Genom detta kan förbättrad tillgänglighet, säkerhet, historisk koppling och arkitektonisk sammanhållning lyfta gångvägarnas värde och funktion.

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

INVENTERING

I Tantolunden finns stora parkeringsytor utmed Ringvägen längs nästan hela Tantolundens sträckning. Markparkeringen stammar från början av 1980-talet, när den tidigare lekplanen utmed Ringvägen togs ur bruk. Marken faller undan i förhållande till Ringvägen ju närmare Ekermans Gränd man kommer, varpå parkeringen ligger upp till 2 meter försänkt i förhållande till gatan.

På den flackare delen av markparkeringen, närmare Zinkensdamm, är en tillfällig paviljongbyggnad uppförd i tre våningar.

Vidare har en koloniförening en iordningställd parkeringsyta i den norra delen av parken, närmast Zinkens väg. Utöver dessa platser sker också en del olovlig parkering i Tantolunden. I samband med matcher på Tanto BP står många besökare i grönytan mellan Zinkens väg och bollplanen.

Biltrafik är inte tillåten inne i parken utöver skötselfordon och förbudsskyltar är uppsatta.

På Tantolundsvägen, som leder upp till Tantobergets vändplan är trafiken tillåten för kolonister samt för sandleverans. Här transporterar större fordon sand från Stockholms gator till Tantobergets topp. Tre intag leder ner i berget via sandsilos vid Årstaviken. Här finns en vägbom men den går att köra bredvid och en hel del olovlig trafik förekommer.

Längs Tantolundsvägen och på Tantobergets topp upplevs också otrygghet.

Vyn från Ringvägen från bron visar hur paviljongen i tre våningar är inpassad bakom lindraden. På samma gång blockerar volymen sikten in mot bakomliggande parkvägar och gör att parkentrén (2.) blir åtsidosatt.

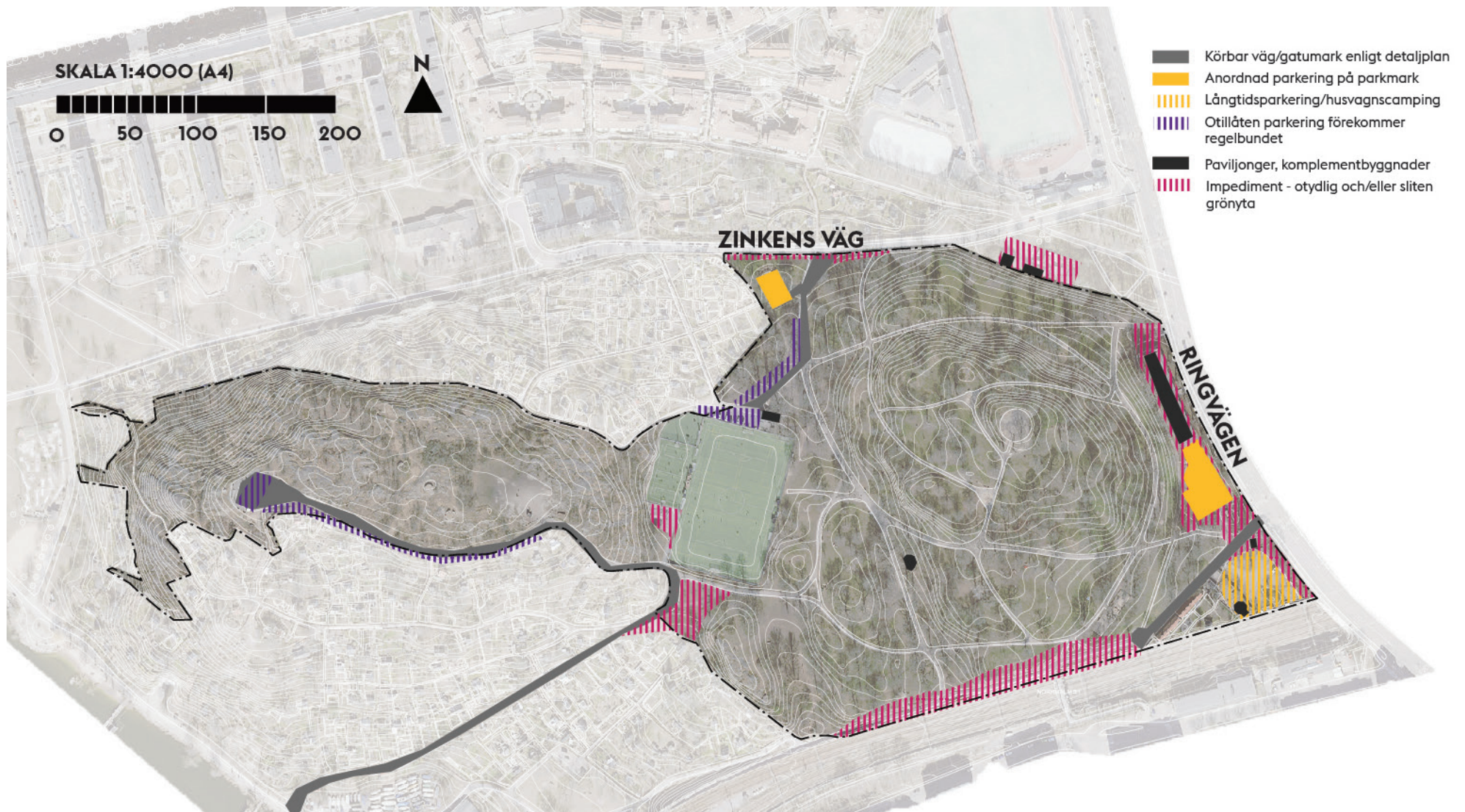

Byggnaden ligger nära parkvägen och dominerar över Tantolundens mjuka formspråk. Parkvägen förlorar sin offentliga karaktär.

Utlagd markparkering från 1980-talet, som delvis tagits i anspråk av paviljongen. I förgrunden impedimentyta, som tillsammans med vägskyltarna inverkar negativt på parken.

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

Pågående lastning av sand till silon på vändplanen. Transporter för Trafikkontorets vägsandning sker under stora delar av året, vilket begränsar användningen för andra aktiviteter på platsen.

Tantolundsvägen spärras av med en vägbom, men som återkommande förstörs av olovlig trafik. Vägbanan är trasig med många hål i asfalten, p.g.a. de tunga fordon som åker upp till sandsilon.

Marken intill bollplanen är asfalterad och har tappat i parkkaraktär. Vid cuper och event fylls ytan av föräldrar och åskådare.

Lucka tillhörande sandsilons intag/kasun, vilken inte får blockeras.

Markparkering för kolonisterna vid Zinkens väg på parkmark.

Alfred Medins väg nyttjas olovligen som infart för trafik till fotbollsplanen. Många aktiviteter pågår samtidigt i parkrummen. Parkbesökarna har inte fokus på trafik. Trafikskyltar i parken är missprydande.

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

Bilden visar ett icke omhändertaget möte mellan parkens historiska entré mot Ringvägens gata och brofäste. Gränserna är flytande och marksiktet slitet. De stora parklindarna berättar om en tidigare gestaltningstanke i kant mellan park och gata.

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

Vy över husvagnsparkeringen intill Ringvägen. Den ligger inte i Tantolunden men fjärmar parken från gatan.

Ytan vid nuvarande husvagnsparkering (f.d. Tantogården) upplevs som en impedimentyta av tillfällig karaktär.

Denna yta i släntfoten, strax utanför Tantolundens historiska parkdel är inhägnad.

Vy över markparkeringen på den f.d. lekplanen mot Ringvägen och paviljongbyggnaden. Här inkräktar parkeringen på parkupplevelsen.

Otydlig och alltför trafikerad infart på Alfred Medins vägs anslutning mot Zinkens väg. Gående väljer hellre den upptrampade stigen. Både entré, såväl som trafiksituation behöver styras upp här.

Stadsdelsförvaltningens egna bilder på den olovliga parkering på parkmark som regelbundet uppstår i samband med större matcher och turneringar vid bollplanen.

KÖRVÄGAR, PARKERINGAR, KOMPLEMENTBYGGNADER OCH IMPEDIMENT

Den andra vägen är Alfred Medins väg som leder till fotbollsplanen. Det finns ingen parkering i ordningsställd bollplanens besökare, men parkering sker både på asfaltsytan vid fotbollsplanen samt längs med denna körbara väg i gräskanten och mellan träden.

ANALYS

Som historikavsnittet visar, hade Tantolunden tidigare en mycket starkare koppling mot Ringvägen i enlighet med Lindhagenplanens intentioner. Det försvagade rumssambandet mellan park och stadsrum har medfört en förfulning. En medveten hållning till stadens rum, gator, parker, naturmark och vatten bör eftersträvas. Tantolunden ska upplevas som en ursparad grön, lummig ö inramad av omgivande gator och vatten, där grönskan ska träda fram i stadsrummet.

Parken påverkas negativt av parkeringsplatserna och de fordon som kör in i parken. Bilkörning i parken kan medföra en risk för fotgängare. Det finns även risk att felparkerade bilar i parken medför kompaktering av marken vid stora träd.

Parkeringen vid Ringvägen tar parkyta i anspråk och skär av Tantolundens koppling mot Ringvägen. Eftersom denna del av parken snabbt blir starkt kuperad så kan det vara lite svårt att upptäcka och få överblick av parken. Den tillfälliga paviljongen är ytterligare en barriär. Tillsammans med parkeringen skär den av parken upplevelsemässigt från Ringvägen och gör att den gamla lindallén inte längre upplevs som en del av den historiska parken.

Husvagnscampingen ligger inte inom Tantolundens historiska parkutbredning men den tillfälliga karaktären bidrar negativt till parkens upplevelsevärden.

MÅLBILD

Den långsiktiga målsättningen för Tantolunden är att avlägsna den sentida byggnaden och likaså parkeringen utmed Ringvägen och återställa parkmark i dessa delar. Tantolundens status och koppling mot Ringvägen stärks genom att ett fördjupat parkprogram tas fram för hela sträckan i samband med att den tillfälliga paviljongens bygglov löper ut. Den försänkta ytan med husvagnscampingen gör den lämplig för skyfallshantering. Nya etableringar bör underordna sig parkens värde och stödja parkens funktioner. Sådana kan vara servering, sociala aktiviteter, ett växthus med försäljning e.t.c., men behöver utredas vidare. Parkeringsplatsernas negativa visuella inverkan bör också hanteras genom att markparkering minimeras och gränserna ordnas upp.

Gällande den olovliga trafiken som sker på Tantolundsvägen upp till Tantoberget, avser stadsdelsförvaltningen att under vintern 2021 komplettera befintlig, låsbar bom med en pollare bredvid för att omöjliggöra olovlig trafik. Ytterligare hinder kan övervägas.

Olovlig parkering i parken styrs upp i en med Trafikkontoret samordnad strategi. Denna innefattar även förvaltning och upprustning av körvägar i Tantolunden. Frågan kring en kompletterande låsbar bom för undvika trafik in från Zinkens väg till fotbollsplanen bör övervägas i samarbete med Idrottsförvaltningen. Likaså bör det fortsatt utredas om parkeringen för kolonisterna kan samnyttjas av besökare till bollplanen, alternativt om några platser kan avyttras för dessa. Likaså bör utredas hur kantstensparkeringen längs Zinkens väg kan styras om till korttidsparkering för bollplansbesökare under större evenemang.

För Tantobergets vändplan behöver ett säsongsbundet avtal träffas mellan Trafikkontoret och Stadsdelsförvaltningen, som medger att platsen kan utvecklas för rekreation och temporära aktiviteter under tidsbestämda sommarmånader utan att begränsa den viktiga hanteringen av vägsanden under höst, vinter och vår.

BELYSNING

INVENTERING

Tantolundens gångvägar är belysta med Stockholms stads armatur på stolpe, kallad Park26. Belysningen är utformad på klassiskt vis längs gångvägarna, vilket ger ett orienterande ljus längs promenaden och med ett mjukt ljus som träffar marken och de träd som står närmast. I de inre parkrummen och slänterna har Tantolunden mörka partier och oupplysta delar. Vid inventeringstillfället var flera stolpar vandaliserade och trasiga.

Tågparken har en ensam parkarmatur. Hundrastgården på Tantoberget har en mastarmatur, som belyser platsen. Från hundrastgården fram till Tantobergets utkiksplats/vändplan saknas belysning, vilket skapar otrygghet. Entréer in till koloniområdet är generellt bra belysta, här finns pollararmaturer och samma parkarmatur som i Tantolunden.

Tantobergets årliga julgransbelysning utgör ett uppskattat landmärke i stadsbilden.

ANALYS

Det finns mörka partier i Tantolunden som behöver åtgärdas för att öka tryggheten, varav Tantobergets är mest akut. Tågparken upplevs mörk och övergiven.

Mörk och otrygg ingång från Zinkens väg in till fotbollsplanen för de ungdomar som idrottar kvällstid.

Parkarmaturen längs med gångstråken har en orienterande funktion.

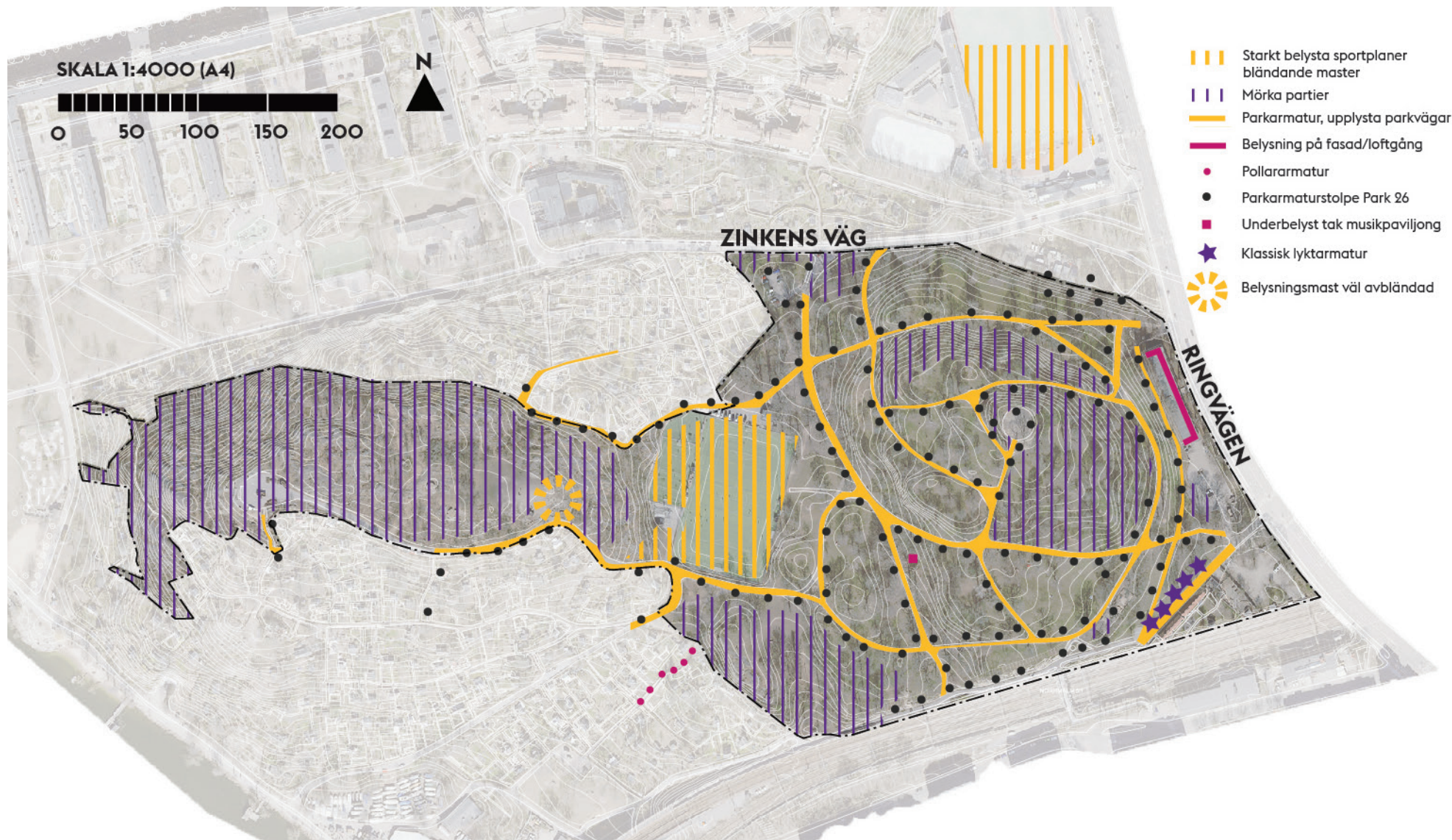

Tantobergets topp saknar helt stolparmatur. Denna plats är mörk och oöverblickbar.

En ensam parkarmatur förmår inte att lysa upp lekplatsen. Här visas många barn även kvällstid under den mörka årstiden.

BELYSNING

BELYSNING

Tantobergets utkiksplats ger en spektakulär panoramavy där stadens ljus kan upplevas på håll. Själva vändplanen saknar belysning. Här behöver en väl avbländad armatur väljas.

Del av parkeringsytan i kanten av Ringvägen är mörk. Som bilden visar finns flera trasiga gatuarmaturer. Parkens konturer tecknar sig bakom, där stolparmaturer följer de mjukt slingrande gångstråken.

Ensam bänk vid rundeln/utkiksplatsen i Tantolunden. Gränsar mot ett mörkt skogsparti och sly.

Hundrastgården är belyst med mastarmatur som lyser upp brett över hela det inhägnade området.

Under den mörka årstiden upplevs hundrastområdet som en otryg-plats. Det är svårt att överblicka rummet.

Hallonstigen har pollararmatur.

BELYSNING

MÅLBILD

Rådande princip med stolparmatur längs med parkvägar behålls också för tillkommande parkvägar.

Enstaka träd i parken kan med fördel belysas för att lätta upp särskilt mörka partier.

Belysning ses över vid entréer samt vid lekplatsen och kvarvarande sträcka mot Tantobergets utkiksp plats samt vid parkeringen mot Ringvägen.

Då Tantoberget och Tantolunden har stora ekologiska värden, bör tillkommande belysning anpassas över dygnet och årstiden så att den inte påverkar fladdermöss, insekter m.m. under sommarhalvåret, men ändå ge trygghet och stämning under övriga tider, då parken fortfarande nyttjas intensivt av besökare.

Vid en framtida utveckling av platser inom parken, föreslås att ljussättningen beaktas utifrån avbländande aspekter och att belysningen underordnar sig helhetsupplevelsen av parken.

Ljussättning av nuvarande och eventuellt tillkommande parkpaviljonger kan ge ett modernt, men väl integrerat och stämningsskapande inslag i parken. Yogapaviljongen i Vasaparken är en god referens.

Vintertid stärker julgranen Tantolundens runda siluett och drar ögat till sig från långt håll över vattenrummet. Vissa delar av Tantoberget upplevs otillgängliga. Under dialogtillfället önskade många tillkommande aktivitet på toppen för att dra besökare hit. Nuvarande parkväg från Tanto slingrar sig upp genom kolonimrådet, men bilden visar också brantare, oländiga sidor, där kopplingar upp till toppen saknas.

MÖBLERING OCH SKYLtar

INVENTERING

Tantolunden är väl utrustad med parksoffor och skräpkorgar längs med gångvägar, framförallt i parkens centrala delar. Vissa skräpkorgar står nära intill en parksoffa medan andra står utplacerade solitärt.

Flera av parkens parksoffor uppfyller inte kraven på tillgänglighet då de står i branta sluttningar, är för höga och/eller är placerade vid rännalar. Dock är tillgången till parksoffor god enligt stadens standard sett till avståndet mellan sofforna.

Längs med Tantolundsvägen mot Tantoberget samt kring fotbollsplanen är förekomsten av skräpkorgar och parksoffor lägre än i parkens övriga delar. På Tantobergets vändplan finns två oförankrade skräpkorgar varav den ena låg ned vid inventeringstillfället. Generellt finns få bänkbord och bord i Tantolunden. I den sydöstra delen av parken finns en pissoar som är öppen för allmänheten. I övrigt saknas offentliga toaletter. Skyltar finns utplacerad vid hundrastgården samt vid discgolfbanan. I kanten mot Zinkens väg finns en informationsskylt om Tantolundens historia.

Vid kanten av platsen för den ursprungliga musikpaviljongen finns en platsanpassad hästskeformad bänk med bearbetade fundament/ben och med sliten trä-sits. Bänken används av många besökare, vilket det nedslitna gräset intill bänken vittnar om.

Exempel på skräpkorg och parksoffa i närheten till Ekermans gränd, som inte samspelar med parkens historiska karaktär som bergspark.

Ringarna på kartan från stadsdelsförvaltningen visar lägen på parksoffor i en 20-metersradie.

Bänkar för publik intill den befintliga musikpaviljongen står på motsatt sida av parkvägen. Under taket har tillfälliga möbler ställts upp, vilket visar på behovet av flera soffbord inom parken.

Den hästskeformade bänken vid platsen för den f.d. musikpaviljongen är i dåligt skick och behöver rustas upp.

MÖBLERING OCH SKYLTAR

MÖBLERING OCH SKYLTAR

Bänkbord med grill i Tantolunden.

Parksoffor i kanten av vändplanen vid Tantobergets topp. Skräpkorgarna i bakgrunden är lösa.

Tantobergets utkikplats ger en panoramavy över Årstaviken. Här nyttjas julgranens betongfundament som sittplats. Den skulle lätt kunna utvecklas till en sittmöbel för än högre användning.

Bergsslutningen i sig används som sittyta i torra och släta lägen. Bilden visar också att besökare själva tar med sig lösa solstolar och dylikt.

ANALYS

Standarden på Tantolundens parksoffor uppfattas generellt som god, men skräpkorgarna är slitna. Staden ser kontinuerligt över trasiga soffor, men slitaget är stort och vandalism i form av graffiti förekommer. Däremot saknas genomtänkta principer för möbleringen, sett till siktlinjer, vyer och till platsbildningar.

Valet av modell för parksoffor i Tantolunden är mindre väl anpassat till parkens historiska karaktär.

Parksoffa vid Tågparken. Här efterfrågas kompletterande soffor eller annan möblering i kombination med bord för ökad användning.

MÖBLERING OCH SKYLtar

MÅLBILD

Den hästskeformade parkbänken rustas upp var- samt som ett identitetsskapande element i parken och betongfundamentet återanvänds i möjligaste mån. Sittytor ges en ny träsits i ek eller annat tåligt träslag. Markmaterial under bänken ses över för att förbättra tillgänglighet, minska slitage och skötsel samt för att förstärka hästskeformen.

En framtida upprustning ger möjlighet till att följa konsekventa gestaltungsprinciper där ränndar, räcken, möblering och skyltning samgestaltas utifrån målet att tydliggöra Tantolundens historiska parkdel och Tantolundens naturmarkskaraktär. Genom detta kan möbleringen understödja den parkkaraktär man eftersträvar att lyfta fram.

Placering av skräpkorgar bör ses över generellt. Placeringen bör samordnas med möblering och grupperas enligt tydliga gestaltungsprinciper. De bänkar som är svåråtkomliga för besökare bör göras mer tillgängliga. Flera större skräpkorgar bör p.g.a. det höga besöksstrycket placeras ut längs valda lägen i parken, i samordning med siktlinjer och övrig möblering.

Parksoffor bör bytas till en annan modell, typ Bergius eller Stockholmssoffan enligt stadens möbleringsprogram för historiska parkmiljöer.

Fler parksoffor bör också placeras utmed Tantolundsvägen, vilket skulle ge stråket ett omhändertaget uttryck samt erbjuda besökare möjlighet till vila.

Fler bord då avsaknaden av bord idag begränsar besökares möjlighet till att exempelvis stanna upp och äta i parken.

Tillgång till toaletter saknas och bör ses över.

Fler sittbänkar eller större fasta sittmöbler bör placeras ut kring Tantolundens bollplan för fler sittmöjligheter, samt längs med parkens sydöstra gång- och cykelstråk som är vältrafikerat. Även fler bord och bänkbord kan komplettera parkens övriga utrustning.

Vid Tantobergets vändplan bör fasta skräpkorgar placeras ut. Vid utsiktsplatsen i Tantolunden bör skick, antal och typ av parksoffor ses över. Möbleringen intill Tantolundens bollplan bör också samordnas med Idrottsförvaltningen.

Skylltar samordnas enligt Stockholms stads skyltprogram. Detta gäller både informationsskylltar, sklytar som berättar om Tantolundens historia, sklytar för discgolf, hundrastning och nya temasklytar för ex. ekologi.

LEK, IDROTT OCH AKTIVITET

INVENTERING

Tantolunden är en av de mest välbesökta och omtyckta parkerna på Södermalm tack vare sin storlek, sina kvaliteter som grön oas med varierade parkrum, karaktär och generösa oprogrammerade ytor. Gångvägarna används flitigt för promenader/flanerande och de böljande gräsytorerna inbjuder till gruppträning och yoga, picknick och mycket mer. Solbad och picknick har ökat trycket på parken under pandemin. Många skolor och förskolor besöker Tantolunden för naturlektioner, orientering eller som samlingsplats. Skyddsvärn, karaktärsfulla träd och klipphällar uppmuntrar till fri lek.

Tantolunden har alltid innehållit ordningsställda ytor för lek, s.k. lekplaner, men hela parken har också anlagts för att uppmuntra fri lek. Vintertid nyttjas del av parken för pulkaåkning. Träden, de många platserna och berg i dagen uppmuntrar till naturlek. Den största lekplanen låg utmed kanten mot Ringvägen, men har ersatts av en parkering och ett temporärt boende.

Idag har de programmerade lekytorna begränsats och tyngdpunkten ligger nu nedanför Tantolundens höjder i den stora bemannade och mycket populära lekplatsen i Drakenbergsparken med tillhörande småbarnslek, lek för äldre, konstgräsplan och skateanläggning och den bemannade parkleken. Inom programområdet finns bara en anlagd plats för lek; den lilla lekplatsen som ofta kallas Tågparken. Den är omgärdad av ett trästaket och har ett tågtema med inspiration från det närliggande spårområdet. Parken rustades upp i början av 2000-talet. Lekutrustning- en utgörs av ett leklok, en spårräls i trä, en liten stationslekstuga, en minikarusell samt en gungställ-

ning med 6 st gungor och en liten klätterställning. I Tantolunden finns också några sandlådor, anlagda i korsningar mellan större gångvägar.

Discgolfbanan som löper genom östra Tantolunden är en populär spontanaktivitet bland både barn och vuxna. Den har sju stationer. Banan anlades 1989 och rustades upp 2016 men upplevs trots det som sliten.

I Tantolunden finns också möjlighet att rasta hundar. På Tantoberget finns en inhägnad hundrastgård och vid den skålformade platsen för den gamla friluftsteatern söder om fotbollsplanen finns ett område där hundar kan springa fritt.

Tantolundens bollplan, belagd med konstgräs, ligger delvis över en tidigare lekplan, men har nu en utpräglad funktion för föreningsbaserad fotbollsträning och matcher. Det medför att bollplanen stundtals står tom under vardagar, men vid matcher och cuper drar stor publik från hela Storstockholm. Kvällar och helger är bollplanen fullbokad av tränande barn- och ungdomslag. På dagtid används den av skolor i närområdet. Fotbollsplanen förvaltas av Idrottsförvaltningen.

ANALYS

Discgolfbanan orsakar en del konflikter i parken då andra parkbesökare på vissa platser måste korsa banan. Discgolffen fyller en funktion dels för de som utövar sporten men också för att det blir en naturlig cirkulation i parken som ger ökat trygghet vid platser som annars inte skulle besökas.

Tanto Bollplan är ett stort dragplåster när det är dags för match.

Tågparken är den enda regelrätta lekplatsen inom området. Den används flitigt av både förskolegrupper och boende i närområdet under hela året, även kvällstid.

LEK, IDROTT OCH AKTIVITET

LEK, IDROTT OCH AKTIVITET

Denna discgolfkorg i metall ingår i banan i Tantolunden. Den står lite olyckligt vid entrén mot Ringvägen.

Exempel på en av utkastplatserna i Tantolunden för Frisbee discgolf, som visar att banan används flitigt. Marken runt om är lerig. Framöver behöver utkastplatserna integreras än mer på parkens villkor.

Koloniträdgårdarna ligger i angräsning mot området längs bergskanterna och kolonisetter vistas här stora delar av året.

Det finns en hundrastgård (inhängad) och ett hundrastområde i Tantolunden. Båda uppskattas av hundägarna.

Hundrastområdet är utmarkerat på skylten, men det vore bra om gränserna även framgår fysiskt i parken för att förtydliga var hundar tillåts få springa fritt.

Skylden om Discgolfbanan har Stockholms stads typsnitt och logga, men en lite olyckligt stor storlek. Den dominerar i parken.

LEK, IDROTT OCH AKTIVITET

Discgolfbanans krav och mått måste balanseras så parken kan nyttjas för andra aktiviteter på ett tryggt och ändamålsenligt sätt. Därför kan det vara av vikt att se över banans dragning till delar där det korsar lugnare picknickzoner i parken. Utslagsplatserna ser ganska trista och nedslitna ut.

Fotbollsspelandet är en stor del av Tantolundens dragplåster. Ytan används väldigt intensivt under korta perioder. Det har uppstått upptrampade stigar i gräset längs med staketet. Vid tidpunkten för dialogen en lördag, pågick en cup i området. Besökare stod och gick längs staketet på en ganska smal yta intill bollplanen. Det skulle behövas nån form av sittbänk/plats att titta på träningar och match som är mer tillgänglig. Möjligen kan en sådan sittfunktion dubbelutnyttjas och få användning för lek/picknick eller uppträdanden då det inte pågår matcher.

Hundrastgården på Tantoberget och hundrastområdet nära fotbollsplanen nyttjas och fungerar väl dagtid, men kan upplevas mörka under den mörka årstiden. Många hundägare promenerar också i och genom parken med sina hundar. Sammantaget bidrar hundrastområdet och hundrastgården till rekreation för målgruppen och är trygghetsskapande.

Tågparken är populär och används flitigt framförallt av boende och av förskolegrupper i närområdet. Sandlådorna i korsningarna används inte i någon större utsträckning idag.

MÅLBILD

Ett nytt lekfullt lager adderas till parken. För det krävs ett fördjupat program. Spontanaktiviteter eller aktiviteter med multifunktion prioriteras.

Tantolundens värde som lugn, grön oas behöver fortsatt beaktas.

Lämpliga ytor för bouleanor utreds i flacka lägen, då det är efterfrågat.

Tågparken rustas upp med eventuellt fortsatt tågtema och med fler sittplatser. Den inhägnade ytan behålls och kompletteras med mer naturlek i närliggande område.

När vägarna rustas upp bör det ses över om sandlådorna i korsningarna kan få en ny användning eller om de ska tas bort.

Discgolfbanans dragning bör ses över med syfte att minimera konfliktpunkter mellan flanörer och spelare. Framöver bör utredas möjlighet att byta ut ytskikt samt utslagsplatsernas gestaltning för att få dem att samspela med Tantolundens historiska parkkaraktär, d.v.s. integreras på parkens villkor.

Hundrastgården och hundrastområdet fyller både rekreativa, sociala och trygghetsskapande funktioner och ska därför bevaras i parken. Hundrastområdets avgränsning bör förbättras, då det har uppkommit en del konflikter kring löst springande hundar. Nuvarande skylt uppdateras med en förtydligad gräns, som är lättare för hundägarna att tolka. Gränsen bör också markeras fysiskt, så att alla vet var hundar får springa fritt.

KÄLLOR

LITTERATUR

Asker, Bertil, Stockholms parker, Uppsala, 1986

Fogelström, Per Anders, Tanto, En utmark, 1978

Lindroth, Mats, Tantolunden, Scener ur en park, 2009

Lindroth, Mats, Pleijel, Agneta, Sahlström, Rune, Musik Paviljonerna i Tantolunden, Festskrift till invigningen 17 juni 1988, Stockholm, 1988

Parkplan Södermalm, Del 1, Strategier för utveckling av parker och gröna gaturum, 2019

Parkplan Södermalm, Del 2, Beskrivning park för park och gröna gaturum, 2019

Stadsholmen, Ekermanska gården 1, Södermalm.

Stockholms Byggnadsordning, 2020

Stockholms Översiktsplan, 2018

Stockholms stadsmuseum, Kulturhistoriskt kunskapsunderlag för Stockholms parker, Faktablad, 2020

Trädplan för Tantolunden, Södermalms stadsdelsförvaltning, December 2009

Zinkensdamm, faktablad utgivet av Stockholms spår, Stockholms stadsmuseum, SL

ARKIV

Digitalt stadsmuseum, fotografier

Fornsök, Riksantikvarieämbetet

Stockholms Stadsbyggnadskontor, planer

Stockholms Stadsarkiv, kartor

Trafikkontorets arkiv, Stockholms stad. Handlingar, ritningar och fotografier

WEBBSIDOR, DATABASER, GIS-PORTALER

Itree <https://www.itreetools.org>

Nationella marktäckedata NMD https://metria.se/kundreportage__trashed/nationella-marktackedata-nmd/

Trafikverket, temablad sandmiljöer

<https://www.forskning.se/2021/11/11/luftfororeningar-bakom-demens-och-psykisk-ohalsa/>

<https://www.ivl.se/english/ivl/publications/publications/quantification-of-population-exposure-to-no2-pm2.5-and-pm10-and-estimated-health-impacts.html>

<https://trafikverket.ineko.se/se/temablad-natur-sandmilj%C3%B6er>

<https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/skogsskador/svampar/almsjuka/>

SLU Markfuktighet <https://www.slu.se/institutioner/skogens-ekologi-skotsel/forskning2/markfuktighetskartor/>

Trädapp <https://www.stadstrad.se>